

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ 1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όταν ο Οκταβιανός επέστρεψε στη Ρώμη μετά τη νίκη στο Άκτιο, τον προϋπάντησε κάποιος άνθρωπος που κρατούσε (κρατώντας) κοράκι· το είχε διδάξει να λέει αυτά: «Χαίρε, Καίσαρα, νικητή στρατηγέ». Ο Καίσαρας ενδιαφέρθηκε πολύ να αγοράσει το κοράκι· το αγόρασε λοιπόν για είκοσι χιλιάδες σπαστερτίους. Αυτό το παράδειγμα παρακίνησε κάποιον παπουτσή να διδάξει σε ένα κοράκι όμοιο (ίδιο) χαιρετισμό. Για πολύ καιρό μάταια κόπιαζε (ματαιοπονούσε)· κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παπουτσή συνήθιζε να λέει: «Το λάδι και τον κόπο μου έχασα (κρίμα στον κόπο μου)». Επιτέλους το κοράκι έμαθε το χαιρετισμό και ο παπουτσή, επιθυμώντας χρήματα, το έφερε στον Καίσαρα. Όταν άκουσε το χαιρετισμό ο Καίσαρας είπε: «Σπίτι ακούω αρκετούς τέτοιους (σαν κι αυτόν) χαιρετισμούς». Τότε ήλθαν στο νου του κορακιού τα λόγια του κυρίου του: «Το λάδι και τον κόπο μου έχασα (κρίμα στον κόπο μου)». Στα λόγια αυτά ο Αύγουστος γέλασε και αγόρασε το πουλί τόσο, όσο δεν είχε αγοράσει κανένα μέχρι τότε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2. **α.** ostium, dierum, corvi, mentes/-is, avi/-e
β. impudenti, impudentiore, impudentissimo, impudentiorum, plurium, quae, quaedam, hoc, tale, tanta
3. **α.** mentiris/-re, mentieris/-re, mentireris/-re, mentiturus sis, indignari, indignatum esse, indignatum fore
β. redibunt, redeant, redeunto, quaesitum iri, velis, velles, instituunto, doctu
4. **α.** cum Caesar audivisset salutationem
β. quid postea a Nasica factum sit, a sutore cupido pecuniae is Caesari allatus est, Nasica sensit ab illa domini iussu id dictum esse
γ. respondeat, responsurus sit, redisset
δ. domum, domo

5. α.

iussu : αφαιρετική του εσωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο dixisse,

diebus : αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς στο post,

Romam : απρόθετη αιτιατική της κατεύθυνσης επειδή είναι όνομα πόλης στο rediret,

Caesaris : γενική του ενδιαφερομένου προσώπου στο interfuit,

tanti : γενική της αξίας (αφηρημένη) στο emit

β.ut ... salutationem :

Δευτερεύουσα βουλητική πρόταση, ονοματική, ουσιαστική, ως έμμεσο αντικείμενο στο incitavit.

Εισάγεται με το βουλητικό σύνδεσμο ut γιατί είναι καταφατική.

Εκφέρεται με υποτακτική γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου παρατατικού (doceret) επειδή εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (incitavit: παρακείμενος), υπάρχει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων, η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

γ.avi/-e non respondente sutor dicere solebat

δ.cum primum...venit, cum... esset

Επιμέλεια: Ροδόλφου Κορίνα

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ 2^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Κάποια μέρα ο Κάτωνας έφερε στο Βουλευτήριο πρώιμο σύκο από την Καρχηδόνα και δείχνοντάς (το) στους Συγκλητικούς είπε: «Σας ρωτώ πότε νομίζετε ότι κόπηκε αυτό το σύκο από το δέντρο». Όταν όλοι απάντησαν ότι ήταν φρέσκο, είπε: «Κι όμως μάθετε (να ξέρετε) ότι κόπηκε στην Καρχηδόνα πριν τρεις μέρες. Τόσο κοντά στα τείχη έχουμε τον εχθρό! Φυλαχτείτε λοιπόν από τον κίνδυνο προστατεύστε την πατρίδα. Μην έχετε εμπιστοσύνη (μη στηρίζετε) στις δυνάμεις της πόλης. Να αποβάλετε την αυτοπεποίθηση που είναι υπερβολική σε σας. Μην πιστέψετε ότι θα φροντίσει κανείς για την πατρίδα, αν δε φροντίσετε εσείς οι ίδιοι για την πατρίδα. Να θυμάστε (θυμηθείτε) ότι κάποτε η πολιτεία βρέθηκε στον έσχατο κίνδυνο!» Κι αμέσως άρχισε ο τρίτος Καρχηδονιακός πόλεμος, κατά τη διάρκεια του οποίου καταστράφηκε η Καρχηδόνα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2. diebus, fici/ficus, patres, ope, discrimen, genera, singulare proelium, vim, quandam, quadam, ostendente, praecociter, recenter, nullius, extero, exteriori, (extremo/extimo), huic, hoc, haec, quantum, sua, quorum, fortius, fortissime
3. affertis(adfertis), afferte(adferte), afferetis(adferetis), affertote(adfertote), afferris/-re (adferris/-re), afferre(adferre), non vult, nolit, nollet, congrederis/-re, congrediaris/-re, congredereris/-re, congressurus sis, congressus sis, congressus esses, ostendendo, decerpsero, decerpserim, tuter, tutaturos esse, confidentia, confisura, confisa, sumimini, praeesset, praefuturus sit, edic, abstineant, abstenturi sint, conspectum esset, cretum iri, permovemini, reverteretur, reverterit (reversus sit), fugantor

4. **α.**quam hostis, per quem

β. ut...cernatur : Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο *congregiamur*.

Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο *ut* γιατί είναι καταφατική.

Εκφέρεται με υποτακτική γιατί ο σκοπός στα λατινικά θεωρείται υποκειμενική κατάσταση, χρόνου ενεστώτα (*cernatur*) επειδή εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (*congregiamur*: ενεστώτας), υπάρχει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων, ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

γ. cum ... abiret : Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *edixit*.

Εισάγεται με τον ιστορικό ή διηγηματικό σύνδεσμο *cum* που χρησιμοποιείται για διηγήσεις του παρελθόντος και εξαρτάται πάντα από ιστορικό χρόνο(*edixit*: παρακείμενος).

Εκφέρεται με υποτακτική γιατί ο ιστορικός σύνδεσμος *cum* υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια πρόταση, δημιουργεί μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσά τους. Είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου που υπάρχει στην υποτακτική, χρόνου παρατατικού (*abiret*) και δηλώνει το σύγχρονο (στο παρελθόν).

Μετασχηματισμός : *abisset* (προτερόχρονο στο παρελθόν)

5. **α.** Hostibus fuga salus petenda erit, Adulescenti in certamen ruendum erat,

Ab adulescente fortiore hoste hasta is transfixus est et armis spoliatus est

β. qui natus erat nobili genere , cum cupiditate pugnandi permotus esset

γ. Cum adulescens fortior hoste hasta eum transfixisset armis spoliavit/

Adulescens fortior hoste hasta eum transfixum armis spoliavit

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ 3^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όταν ο Αφρικανός ήταν στο Λίτερνο, πολλοί αρχηγοί ληστών ήλθαν τυχαία σ' αυτόν για να τον χαιρετίσουν επίσημα. Τότε ο Σκιπίωνας, επειδή νόμισε ότι αυτοί είχαν έλθει για να συλλάβουν τον ίδιο, εγκατέστησε φρουρά από δούλους στο σπίτι του. Όταν οι ληστές παρατήρησαν αυτό αφού πέταξαν τα όπλα πλησίασαν την πόρτα και με δυνατή φωνή ανήγγειλαν στον Σκιπίωνα (απίστευτο στο άκουσμα!) ότι είχαν έλθει αυτοί για να θαυμάσουν την παλικαριά του. Όταν οι δούλοι του σπιτιού μετέφεραν αυτά στον Σκιπίωνα, αυτός διέταξε να ανοιχθούν οι πόρτες και αυτοί να μπουν μέσα. Οι ληστές προσκύνησαν τις παραστάδες της πόρτας σαν ιερό ναό και φίλησαν με πάθος το δεξί (χέρι) του Σκιπίωνα. Αφού τοποθέτησαν μπροστά στην είσοδο δώρα, τα οποία συνηθίζουν οι άνθρωποι να προσφέρουν στους αθάνατους θεούς, γύρισαν στον τόπο τους (στα σπίτια τους, στα λημέρια τους).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2. praesidium, forium, postes/-is, deus/dive/dee immortalis, omine nuptiali, loce, loca(locos), (sanctum), sanctius, sanctissimum, (multum), plus, plurimum, aliqua(e), libens, sedum mearum, tuarum, suarum, nostratum, vestrarum, suarum, complur(i)a
3. ponunt, faceret, fieret, fac, fi, morieris/-re, moriaris/-re, morereris/-re, moritura sis, mortua sis, mortua esses, admiraturum, -am, -um, -os, -as, -a esse, admiratum, -am, -um, -os, -as, -a esse, refertur, refertor, referreris/-re, referri, solitos esse, solitos fore, reverterentur, revertissent (reversi essent), persessu, ster, cessisse, cessum iri, duc
4. a.abiectis armis praedones ianuae debuerunt/-ere appropinquare, abiectis armis praedonibus ianuae appropinquandum fuit, postea is puellam in matrimonium debuit ducere, postea ei puella in matrimonium ducenda fuit

β. ut, ubi, simul, postquam, cum primum praedones abiecerunt/-ere arma, cum praedones abiecissent arma

γ. Quo animadverso praedones abiectis armis ianuae appropinquaverunt, Nam mortua est Caecilia quam Metellus viventem multum amavit

δ. A Caecilia, uxore Metelli, dum more prisco omen nuptiale petitur filiae sororis, ipsa omen factum est

5. α. nuntiaverunt ut admirarentur se venisse/ nuntiaverunt qui admirarentur se venisse/ nuntiaverunt ad, in admirandum se venisse/ nuntiaverunt admirandi causa, gratia se venisse

β. dum...sororis :

Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο fecit.

Εισάγεται με το χρονικό σύνδεσμο dum .

Εκφέρεται με οριστική γιατί δηλώνει μόνο χρόνο και τίποτα άλλο, χρόνου ενεστώτα (petit) ιστορικού αντί παρατατικού – λατινισμός – οποιοσδήποτε κι αν είναι ο χρόνος της κύριας πρότασης (για γεγονότα του παρελθόντος στην κύρια πρόταση υπάρχει παρακείμενος όπως εδώ fecit ή ιστορικός ενεστώτας).

Δηλώνει το σύγχρονο, συνεχιζόμενη πράξη (χρονική πρόταση) στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει μια άλλη πράξη (κύρια πρόταση),

ut ... cederet :

Δευτερεύουσα βουλητική πρόταση, ονοματική, ουσιαστική, ως έμμεσο αντικείμενο στο rogavit.

Εισάγεται με το βουλητικό σύνδεσμο ut γιατί είναι καταφατική.

Εκφέρεται με υποτακτική γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου παρατατικού (cederet) επειδή εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (rogavit : παρακείμενος), υπάρχει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων, η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

γ. Literni, domi, Athenis, Carthagine

Επιμέλεια: Ροδόλφου Κορίνα

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ 4^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Μήπως ήρθα σε εχθρό και είμαι αιχμάλωτη στο στρατόπεδό σου; Σε τέτοιο σημείο με έσυρε(με κατάντησε)η μακρόχρονη ζωή(μακροζωία)και τα δυστυχημένα (έρμα) γερατειά, ώστε πρώτα εξόριστο και ύστερα εχθρό να σε δω; Πώς μπόρεσες να λεπλατήσεις(ερημώσεις)αυτή τη χώρα, που σε γέννησε και σε ανάθρεψε; Δεν σου πέρασε η οργή, τη στιγμή που(όταν) πατούσες τα σύνορα της πατρίδας; Παρόλο που είχες φτάσει με εχθρική και απειλητική διάθεση, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δε σου πέρασε αυτή η ιδέα από το μυαλό σου(δε σου ήρθε στο μυαλό αυτή η σκέψη): «μέσα σε εκείνα τα τείχη είναι το σπίτι και οι θεοί του σπιτιού μου, η μητέρα, η σύζυγος και τα παιδιά μου»;Αν λοιπόν εγώ δε σε είχα γεννήσει, η Ρώμη δε θα βρισκόταν πολιορκημένη· αν δεν είχα γιο, θα πέθαινα λεύτερη σε λεύτερη πατρίδα. Εγώ τίποτα πια δεν μπορώ να πάθω κι ούτε θα είμαι για πολύ τόσο δυστυχημένη· αντίθετα όμως αυτούς, αν συνεχίσεις, περιμένει ή πρόωρος θάνατος ή μακρόχρονη σκλαβιά.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2. dierum, pondera, vultus, minister, Mani, illi, quosdam, scamna, aciei, ex(s)ule, moenium, domos, matrum, coniugum, meorum, nullius rei, servitutem, facile, [facilius], facillime, (prae), prius, [primum, primo], [libera], liberior, liberrima, [magnum], maius, maximum, magnopere(magno opere), magis
3. assideam, assessurus sim, mavult, malunt, malitis, malletis, faceremus, fieremus, faciendo, vicisse, solutum iri, miraberis/-re, mireris/-re, mirareris/-re, miratus sis, miratus esses, corrumpere, corrumpuntor, possis, posses, poterunt, potuerant, populare, populantor, ale, alunto, cadendum, perveniat, perveniret, pervenisset, pepererim, partu, parituras

4. α. quod missum erat publice

β. si perrexisti...mansit, si perges(perrexeris)...manebit, si pergeres...maneret, si perrexisses...mansisset, si pergas...maneant

γ. Ille in scamno assidens apud focum et ex ligneo catillo cenans eis spectandus praebitus est

δ. ... magno pondere auri publice misso allato a Samnitibus vultum risu solvit

5. α. usum / ad, in utendum / utendi causa, gratia

β. assidere, cenare

γ. quo facilius divitias contempnere posset :

Δευτερεύουσα τελική επιρρηματική πρόταση που εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο quo γιατί ακολουθεί συγκριτικός βαθμός επιρρήματος facilius, εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (posset) γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (utebatur:παρατατικός), υπάρχει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων, συγχρονισμός ανάμεσα στην κύρια και στη δευτερεύουσα πρόταση(ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του),

nisi reperissem - oppugnaretur :

υπόθεση : nisi reperissem(υποτακτική υπερσυντελικού για το παρελθόν –

απόδοση : oppugnaretur(υποτακτική παρατατικού για το παρόν), β' είδος, υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα με συνδυασμό χρόνων,

Num ad hostem veni :

Κύρια πρόταση, ευθεία ερώτηση, εισάγεται με το ερωτηματικό μόριο num επειδή περιμένουμε αρνητική απάντηση (ρητορική ερώτηση), εκφράζει ολική άγνοια και είναι απλή,

cum...fuit:

Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, εισάγεται με τον καθαρά χρονικό σύνδεσμο cum, εκφέρεται με οριστική γιατί δηλώνει μόνο χρόνο και τίποτα άλλο και δηλώνει το σύγχρονο.

δ. quae est longa

Επιμέλεια: Ροδόλφου Κορίνα

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ 5^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Αννίβας ο Καρχηδόνιος στρατηγός σε ηλικία 26 χρόνων νίκησε στον πόλεμο όλα τα έθνη της Ισπανίας και κυριεύσε το Σάγουντο με βία. Έπειτα τις Άλπεις, οι οποίες χωρίζουν την Ιταλία από τη Γαλατία, με ελέφαντες πέρασε. Όταν βρέθηκε στην Ιταλία, κατατρόπωσε και κατέστρεψε τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων κοντά στον ποταμό Τίκινο, στον ποταμό Τρεβία, στη λίμνη Τρασιμένη και στις Κάννες. Ο Ρωμαϊκός λαός πληροφορήθηκε έντρομος την καταστροφή στις Κάννες. Στο Φαλερνό αγρό ο Αννίβας ξέφυγε από την ενέδρα του Φάβιου Μάξιμου. Αφού συμπλήρωσε 14 χρόνια στην Ιταλία, οι Καρχηδόνιοι τον ανακάλεσαν στην Αφρική.

από το ξαφνικό φοβερό και παράξενο θέαμα τρόμος είχε καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή του. Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε (σε ομιλία του) τη φύση του ουρανού και τη θέση (στάση) και τις κινήσεις των άστρων και της σελήνης και με αυτό τον τρόπο έστειλε το στρατό πρόθυμο στη μάχη. Έτσι τα ελευθέρια μαθήματα του Γάλλου άνοιξαν το δρόμο για τη λαμπρή εκείνη νίκη του Παύλου. Επειδή εκείνος είχε νικήσει το φόβο του ρωμαϊκού στρατού μπόρεσε ο στρατηγός να νικήσει τους αντιπάλους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2. monstra, motuum, caelum, caeli, elephantos/ elephantes/-is, cladium, Carthaginiensi/-e, alacri, ius, cuius, cui, (postea), posterius, postremo/postremum, (diu), diutius, diutissime
3. transiimus, transeuntur, transeuntor, transeuntia, transeundorum, seiunxisses, fecistis, fiam, diviserint, interimunto, appenderamus, afuerim, nasceremini, nasciturarum, invasus sit

4. **α.** Ab Hannibale, duce Carthaginiensi, VI et XX annos nato omnes gentes Hispaniae bello superatae sunt et Saguntum vi expugnatum est, Postea Alpes, quibus Italia ab Gallia seiungitur, cum elephantis transitae sunt
β. cum in Italia fuisset, cum ...vicisset
γ. Postea Alpes Italiam ab Gallia seiungentes cum elephantis transiit, XIV annis in Italia completis Carthaginienses eum (Hannibalem) in Africam revocaverunt
5. **α.** annos : αιτιατική του χρόνου επειδή δηλώνει χρονική διάρκεια στο natus,
vi : αφαιρετική του τρόπου στο expugnavit,
apud Ticinum : εμπρόθετος προσδιορισμός (apud + αιτιατική) του πλησίον στο profligavit,
in Italia : εμπρόθετος προσδιορισμός (in + αφαιρετική) της στάσης σε τόπο στο complevit,
ob monstrum : εμπρόθετος προσδιορισμός (ob + αιτιατική) του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο invaserat,
de ratione : εμπρόθετος προσδιορισμός (de + αφαιρετική) της αναφοράς στο disputavit,
stellarum : γενική υποκειμενική στα statu και motibus
β. ut pugnaret, qui pugnaret, pugnatum, ad/in pugnandum,
pugnandi causa/gratia
γ. de/e(x)/a(b)/in stando, ad/in standum

Επιμέλεια: Ροδόλφου Κορίνα

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ 6^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Κλαύδιος στο πεντηκοστό έτος της ηλικίας του πήρε την εξουσία χάρη σε κάποιο παράδοξο και τυχαίο γεγονός. Όταν διώχθηκε από τους δολοφόνους του Καλιγούλα, είχε αποσυρθεί στη (θερινή) κατοικία, που ονομάζεται Ερμαίο. Λίγο αργότερα επειδή τρομοκρατήθηκε από τις διαδόσεις της σφαγής σύρθηκε στο πολύ κοντινό λιακωτό και κρύφθηκε ανάμεσα στα παραπετάσματα που κρεμόντουσαν στην πόρτα. Ένας στρατιώτης (που) καθώς έτρεχε εδώ και εκεί πρόσεξε (παρατήρησε) τα πόδια του· αναγνώρισε αυτόν να κρύβεται· αφού τον έσυρε έξω, τον προσαγόρευσε αυτοκράτορα. Από εκεί τον οδήγησε στους συντρόφους (συστρατιώτες) του. Από αυτούς μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο περίλυπος και έντρομος, ενώ το πλήθος που τον συναντούσε τον λυπόταν σαν να επρόκειτο να πεθάνει (σαν να πήγαινε στο θάνατο, σαν να ήταν μελλοθάνατος). Την επόμενη μέρα ο Κλαύδιος έγινε αυτοκράτορας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2. caput, usu, aetat(i)um, caedes/-is, fori, pes, nemini, idem, inertium, inertia, inertissimo, discurrenti (επιθετική)/ dicurrente (χρονική), (postero), posteriore, postremo/postumo
3. demur, exclusisse, exterrereris/-re, proreptum iri, praetendentia, praetendendarum, deferris/-re, deferri, moreris/-re, morieris/-re, mortuu, miseraberis/-re, miseratae erunt, faciunt, fiunt
4. α. Vinum mercatores ad se importare non sinunt, Postero die hi Claudium imperatorem fecerunt/-ere
β. Claudius inter vela praetenta foribus abditus est, A milite extractus imperator is salutatus est

γ. Milites dicunt Claudium imperium cepisse, Claudius dicit se imperium cepisse

δ. latere

5. α. eius, suos

β. quae praetenta erant foribus, cum discurreret, dum discurrit, qui discurrebat

γ. quae equestria sunt

δ. Nolite videre quemquam, Ne videritis quemquam, Neminem videritis

Επιμέλεια: Ροδόλφου Κορίνα

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ 7^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Υπάρχουν μερικοί σε αυτή τη Σύγκλητο, οι οποίοι ή δε βλέπουν αυτά, που πλησιάζουν απειλητικά, ή προσποιούνται ότι δε βλέπουν αυτά που βλέπουν: αυτοί εξέθρεψαν την ελπίδα του Κατιλίνα με τις επιεικείς αποφάσεις τους και ενίσχυσαν τη συνωμοσία που γεννιόταν με το να μην πιστεύουν στην ύπαρξη της (με το να μην πιστεύουν ότι γεννιέται)· πολλοί όχι μόνο φαύλοι (αχρείοι) αλλά και άπειροι, ενεργώντας κάτω από την επιρροή αυτών, εάν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν ότι αυτό έγινε σκληρά και τυραννικά. Τώρα καταλαβαίνω ότι, αν αυτός φτάσει στο στρατόπεδο του Μάνλιου, όπου κατευθύνεται, κανείς δε θα είναι τόσο ανόητος, που (ώστε) να μη βλέπει ότι έγινε συνωμοσία, (ότι δε θα είναι) κανείς τόσο αχρείος, που (ώστε) να μην ομολογεί (ότι έγινε συνωμοσία).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2. hunc, hos, nemo, nullo, sententia, istius, istud, domorum/domuum, finium, nostri, nulli rei, servitute, [mollibus], mollioribus, mollissimis, (multi), plures, plurimi, [diu], diutius, diutissime
3. immineant, sunto, futuri simus, gignemini, dissimularent, facienda, intendentium, ingredere, fateri, fassurum esse, fassum esse, fassum fore, pateris/-re, patieris/-re, futura fuissem
4. **α.** crudeliter et regie id fecisse imperatorem dicerent , In hoc ego longa vita et infelici senecta tracta sum, ut primum exsul deinde hostis tu videreris/-re (a me)
β. nisi peperit/ pariam(peperero)/ pariam...oppugnata est/ oppugnabitur/ oppugnetur

γ. Nonnulli sunt in hoc ordine, qui aut ea imminetia non videant, qui spe Catilinae mollibus sentiis al(i)ta coniurationem nascentem non credendo confirmaverunt

δ. ut...viderim

5. α. qui spem Catilinae mollibus sentiis debuerunt/-ere alere/

quibus spes Catilinae mollibus sentiis alenda fuit

β. qui...non videant :

Δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική συμπερασματική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο sunt, εισάγεται με το qui non επειδή είναι αρνητική, εκφέρεται με υποτακτική γιατί το αποτέλεσμα στα λατινικά θεωρείται υποκειμενική κατάσταση, χρόνου ενεστώτα (videant, παρόν - μέλλον) γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (sunt: ενεστώτας) – υπάρχει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων, συγχρονισμός ανάμεσα στην κύρια και στη δευτερεύουσα πρόταση (το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του), στην κύρια πρόταση η εννοούμενη αντωνυμία tales ειδοποιεί για την αναφορική συμπερασματική πρόταση.

γ. cum nasceretur, dum nascitur, quae nascebatur, quia secuti erant eorum auctoritatem, cum secuti essent eorum auctoritatem

δ. Venine ad hostem?, Nonne ad hostem veni?, Ad hostem veni?

Επιμέλεια: Ροδόλφου Κορίνα

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ 8^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η ζωή των τυράννων είναι αυτή, στην οποία δεν μπορεί να υπάρξει καμιά εμπιστοσύνη, καμιά αγάπη, καμιά πίστη σε σταθερή φιλία· οι τύραννοι πάντοτε υποπεύονται κι ανησυχούν για όλα (για τους τυράννους πάντοτε όλα είναι ύποπτα και ταραγμένα)· (δεν έχει θέση η φιλία σε αυτούς) καμιά θέση για φιλία δεν υπάρχει σε αυτούς. Γιατί δεν ξέρω ποιος μπορεί να αγαπά αυτόν, που φοβάται, ή αυτόν που νομίζει ότι τον φοβάται. Οι τύραννοι γίνονται εντούτοις σεβαστοί υποκριτικά τουλάχιστον για κάποιο χρονικό διάστημα. Αν όμως ίσως, όπως συμβαίνει συνήθως, πέσουν, τότε γίνεται κατανοητό πόσο στερημένοι από φίλους ήταν. Αυτό είναι που λένε ότι είπε ο Ταρκύνιος όταν ήταν εξόριστος: «Τότε κατάλαβα ποιους είχα πιστούς φίλους, ποιους ψεύτικους, όταν πια δεν μπορούσα να ανταποδώσω τη χάρη ούτε σε εκείνους ούτε σε αυτούς».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2. litterarum, cuiusdam, quiddam, loca (locos), turri, inopum, tempora, casuum, nullius, quis, amentum, (stabilis) stabilioris, stabilissimae, (celeriter), celerius, celerrime
3. posset, cade, casum iri, constituuntur, scribebantur, adhaerescendum, persuadeat, metuerim, cognitu, verere, nesciunto, futura sitis, adhortaturum esse, abiceris/-re, abicieris/-re
4. **α.** ego cum legionibus celeriter adero, (milites), salutem sperate (speretis)
β. metui :αντικείμενο στο putet και ειδικό απαρέμφατο με υποκείμενο το se, σε αιτιατική, ταυτοπροσωπία (αν και ταυτοπροσωπία το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου επαναλαμβάνεται με την αιτιατική se της προσωπικής αντωνυμίας, άμεση αυτοπάθεια – λατινισμός του ειδικού απαρεμφάτου)

γ. quem se metuere putet, quod a Tarquinio dictum esse ferunt exulante

δ. quod Tarquinius dixisse fertur exulans

5. α. equitum Gallorum, post tertium diem

β. ut ... mitteret :

Δευτερεύουσα βουλητική πρόταση, ονοματική, ουσιαστική, ως αντικείμενο στο constituit. Εισάγεται με το βουλητικό σύνδεσμο ut επειδή είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου παρατατικού (mitteret) γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (constituit: παρακείμενος) – υπάρχει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων, συγχρονισμός ανάμεσα στην κύρια και στη δευτερεύουσα πρόταση (η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της).

γ. quae conscripta est Graecis litteris, cum veritus esset periculum, quod, quia, quoniam veritus erat periculum

Επιμέλεια: Ροδόλφου Κορίνα